

מאת הרב אהרן לוי

פרשת תצוה תשפ"ב | עלון מס' 1

פרשה בארבע

שלוחה 10<6<2<1

את ניר לא הכרתי! פגשתי אותו בפעם הראשונה כשהוא הגיע אלי למשרד, אבל לא היה צריך לנחש שהוא במצוקה גדולה. "אני אדם רגיל לגמרי", סיפר לי ניר. "עבדתי לפרנסתי בעבודה מכובדת וטובה, אבל הקב"ה חנן אותי ביכולות נוספות והתחלתי לעסוק בנדל"ן."

לי לא היה הון עצמי ולכן עשיתי עסקים בכספים שאנשים השקיעו אצלי. כולנו הרווחנו, וכולנו היינו מרוצים.

חמש שנים הכל דפק כמו שצריך. אנשים ידעו שאני אדם אמין וישר, ועמדו אצלי בתור כדי שאמצא להם השקעות טובות, אבל הקורונה שינתה את הכל.

שלושה חודשים לפני שהיא פרצה, קניתי נכס גדול להשקעה בגרמניה, והכל היה נראה טוב, אבל כשהחלו הסגרים והעסקים נפגעו, התחילו הקלקולים.

השם יודע שעשיתי הכל כדי להציל את הכסף של המשקיעים, אבל היום אני נמצא במצב שאני צריך להסביר לאנשים שהכסף שלהם לא יחזור, ואני לא יודע מה לעשות.

אתה לא מכיר אותי, אבל סרגל עקום לידי. בחיים לא לקחתי שקל שלא שלי, ובכספים שהשקיעו אצלי השתמשתי בזהירות כאילו שמדובר בכסף שלי. אבל עכשיו הדבר האחרון שנשאר לי הולך להתרסק. וזה השם שלי.

כסף לא אכפת לי להפסיד אבל את השם שלי? עם זה אני לא מסוגל לחיות. אני לא יושן בלילות. אני לא מסוגל לעמוד מול האנשים ולספוג את כל ההשמצות. זה גדול עלי, ואני מיואש לגמרי.

ואתה יודע מה? מה שהכי אוכל אותי זה שיצאתי לעסקה הזאת. לפני שסגרתי אותה היו לי הצעות אחרות אבל לא הקשבתי. אתה מבין? אם הייתי סוגר על עסקה אחרת, היום לא הייתי כאן, וזה מה שלא נותן לי מנוחה. למה טעיתי? זה מה שאוכל אותי.

זה כתוב פרשת השבוע עניתי לו. כתוב שם שאתה טועה ובגדול.

בפרשת תצוה הקב"ה מצווה את משה לקחת מבני ישראל שמן זית כדי להדליק את המנורה במשכן, שנאמר: "ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור להעלת נר תמיד... מערב עד בקר לפני ה' חקת עולם לדורתם

מאת בני ישראל".

אלא שפסוקים אלו מעוררים כמה שאלות:

למה בכלל צריך להדליק מנורה במשכן? וכי הקב"ה זקוק לאור שלה? ואם הוא לא צריך, אז למה מדליקים אותה דווקא בערב? הרי שידליקו אותה ביום, כדי שכולם יידעו שזה לא בשביל האור? וגם מה זה מה שכתוב "חקת עולם לדורותם"? הרי היום אין בית מקדש ואין מנורה, אז מה זה לדורותם?

את השאלה הזאת שואל רב ששת בגמ' (שבת כב:): "וכי לאורה הוא צריך, שואל רב ששת, והלא כל ארבעים שנה שהלכו בני ישראל במדבר לא הלכו אלא לאורו של עמוד האש?" אז בשביל מה צריך אור?

ועל כך משיב רב ששת בגמ' שם: "אלא עדות היא לבאי עולם שהשכינה שורה בישראל".

איך המנורה מעידה שהשכינה שורה בישראל? על כך עונה רב שם: "זו נר מערבי שנותן בה שמן כמידת חברותיה וממנה היה מדליק ובה היה מסיים".

לומדים מפה שההוכחה שהשכינה שורה בישראל היתה הנר המערבי. למרות שהיה בו שמן בכמות שהיתה בכל הנרות, הוא המשיך לדלוק בצורה ניסית עד הערב שלמחרת למרות ששאר הנרות כבר כבו.

כשאנחנו נכשלים, אחד הדברים הכי קשים לנו, זה לא ההפסד או הכישלון, אלא בעיקר המחשבה שהיה יכול להיות אחרת. המחשבה, למה עשיתי כך ולא כך, שאם הייתי עושה כך הכל היה מסתדר.

אבל זה לא נכון, והמנורה היא ההוכחה לכך.

בחיים, לא תמיד יש אור. אבל לפעמים אנחנו זוכים לראות את ההשגחה מול העיניים בגלל שהכל מסתדר בצורה לא טבעית. וזה כדי שנדע שכשהכל לא מסתדר בצורה לא טבעית, זה גם בהשגחה פרטית.

לכן הקב"ה ציווה את משה להדליק מנורה במשכן דווקא בלילה. כדי שנדע לדורות, שגם כשיש חושך השם נמצא. שהשם לא צריך את האור. שהוא הוא תמיד רואה. שהוא משגיח כשהכל מסתדר אבל בעיקר שהוא משגיח גם כשהכל לא מסתדר.

אז למה בכל זאת להדליק את המנורה בלילה?

כדי שגם אנחנו נראה. כדי שגם אנחנו נדע שאין דבר כזה חושך. כדי שנדע שגם החושך הוא אור. שנדע שאם לא הצלחנו, ואם נכשלנו או הפסדנו, זה היה בהשגחה פרטית. שזה היה קורה בכל מקרה. שזה בכלל לא משנה מה היינו עושים, כי המנורה של ההשגחה דולקת בעיקר בלילה.

שאלת את עצמך ניר, למה אנחנו מענישים את הרוצח או את הגנב? נראה לך שאדם יכול להרוג את חברו או לגנוב ממנו בלי שנגזר על כך בשמיים? אלא שאם נגזר עליו למות או להפסיד כסף, למה מענישים את מי שעשה את זה?

על כך עונה רבי סעדיה ע"ה: כי האיבוד מעשה ה', והגנבה מעשה בני אדם. וכאשר חייבה החכמה שיאבד אותו הדבר, אילו לא גנבו הגנב, היה אבד באופנים אחרים.

הבנת ניר? הגנב לא נענש לא על נטילת הממון. זה נגזר משמיים. הוא נענש בגלל שבחר להיות השליח לכך, ואם הוא לא היה עושה את זה, זה היה קורה בצורה אחרת.

לכן המנורה קשורה לפשיטת רגל שלך.

אם פשטת רגל, זה בגלל שכך נגזר משמיים. ולכן זה בכלל לא משנה איפה השקעת את הכסף. אם נגזר עליך להתבייש, אתה תתבייש, השאלה רק על ידי מי. או בידי אלו שיבקשו את הכסף שלהם בחזרה, או על ידי אחרים. אז למה אתה אוכל את עצמך במחשבות על אם?

מי שיודע שהמנורה של ההשגחה דולקת גם בלילה, יודע שהכל בהשגחה. שדברים לא קורים סתם. ושאלה קרה, זה לא בגלל שיש חושך, או בגלל הטעויות שלנו, אלא בגלל האור. בגלל שההשגחה מסובבת את הדברים, בין אם אנחנו רואים את זה ובין אם לא.

המנורה דלקה בלילה כדי ללמד אותנו, שאם פיטרו אותנו מהעבודה, או אם נגרם לנו נזק או אם ביישו אותנו, זה לא בגלל טעויות שעשינו, אלא בגלל שכך נגזר. לא בגלל החושך, אלא למרות האור.

לכן כשמביישים אותנו על טעויות שעשינו תמיד נזכור את המנורה. נזכור שאנחנו לא מתביישים בגלל שאנחנו אשמים, אלא כי כך נגזר עלינו משמיים.

שבת שלום.

